

Kvækerfinke *Fringilla montifringilla*

Brambling

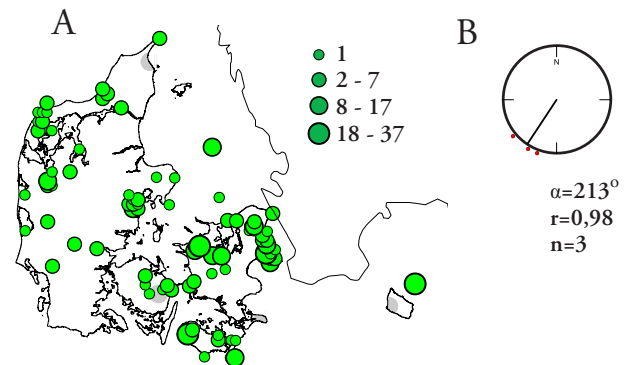
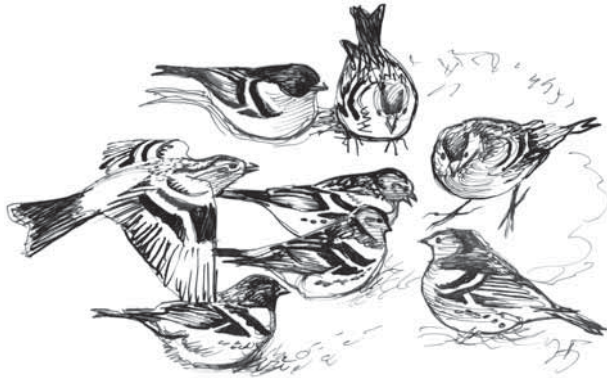

Fig. 2. A) Mærkningslokaliteter for fugle, som senere er genmeldt, samt artens danske yngleudbredelse (1993-96). Ringing sites for birds later recovered, and breeding distribution (1993-96).

B) Retning af direkte efterårstræk (aug-dec, >100 km). Direction of direct autumn migration (Aug-Dec, >100 km).

Kvækerfinkens udbredelsesområde strækker sig fra det nordlige Skandinavien østpå i det nordrussiske nåle- og birkeskovsbælte. De største europæiske bestande findes i Rusland, Finland, Sverige og Norge. I Danmark har kvækerfinken kun ynglet fåtalligt og undtagelsesvis, men arten er en almindelig træk- og vintergæst. I nogle år, specielt i år med mange bog, forekommer kvækerfinkerne i flokke, der tæller millioner af fugle.

Mærknings- og genmeldingsdata

I Danmark er der i alt ringmærket 49.325 kvækerfinker – primært med ringe fra Zoologisk Museum (97%). Langt hovedparten af fuglene er mærket fra 1960 frem til i dag (fig. 4). Kvækerfinken er en typisk skovfugl, og en stor del af fangsten er foretaget ved at fodre fuglene ind i fælder – noget, der bedst lykkes, når tilgængeligheden af føde i naturen er begrænset, f.eks i vinterperioder under snedække. Enkelte år er

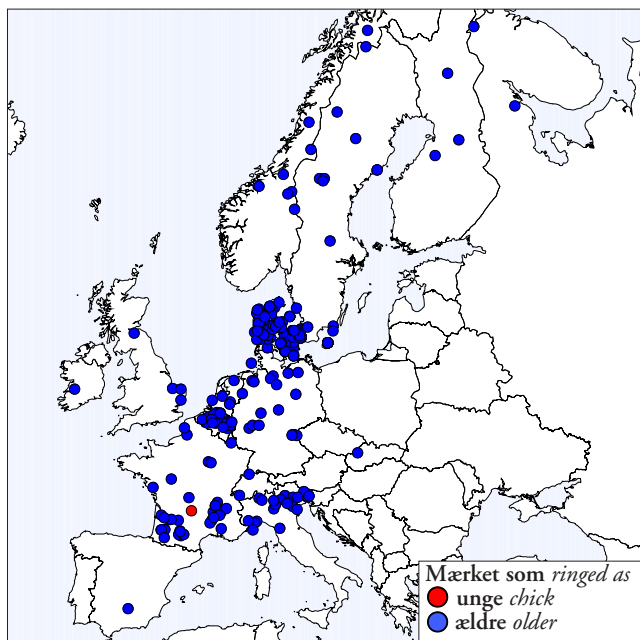

Fig. 1. Samtlige genfund af kvækerfinke ringmærket i Danmark (n=374). All recoveries of brambling ringed in Denmark (n=374).

Fakta Facts

Mærkninger Birds ringed 49.325

Genmeldinger Recoveries

Antal genmeldinger No. of recoveries 374

-heraf uden for Danmark Recovered abroad 158 (42%)

Antal fugle No. of individuals 358

-heraf mærket som unger Ringed as chicks 1 (0,3%)

Genmeldingsandel Proportion recovered 0,7%

Mærket i udlandet og genmeldt i Danmark 141

Ringed abroad and recovered in Denmark

Ekstremer Extremes

Højeste alder Oldest bird min. 7 år 11 mdr.

Længste afstand Longest dist. Spanien Spain 2.401 km

Nordligst Northernmost Rusland Russia (69° 04'N)

Sydligst Southernmost Spanien Spain (38° 11'N)

Østligst Easternmost Rusland Russia (32° 59'E)

Vestligst Westernmost Irland Ireland (08° 53'W)

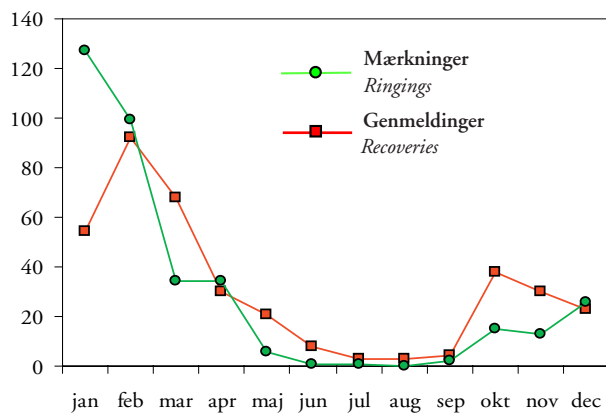

Fig. 3. Mærknings- og genmeldingsmåned for genfund af kvækerfinke. *Month of ringing and recovery for recovered brambling.*

der fanget og mærket meget store mængder kvækerfinker i Danmark – således blev der i de strenge vintre i 1963 og 1970 mærket hhv. 6.899 og 7.884 fugle. Af de mærkede kvækerfinker er 358 genmeldt, svarende til en genmeldingsandel på blot 0,7%. Den lave andel skyldes sandsynligvis, at kvækerfinkerne yngler i tyndbefolkede områder.

Langt størstedelen af de genmeldte kvækerfinker er mærket i januar og februar (fig. 3), de fleste i den østlige del af landet – blot 22% i Jylland. Af de kønsbestemte fugle var 57% hanner. Der er ét genfund af en kvækerfinke, der er mærket som redeunge i Danmark, men bortset herfra består materialet næsten udelukkende af træk- og vintergæster. I Danmark er

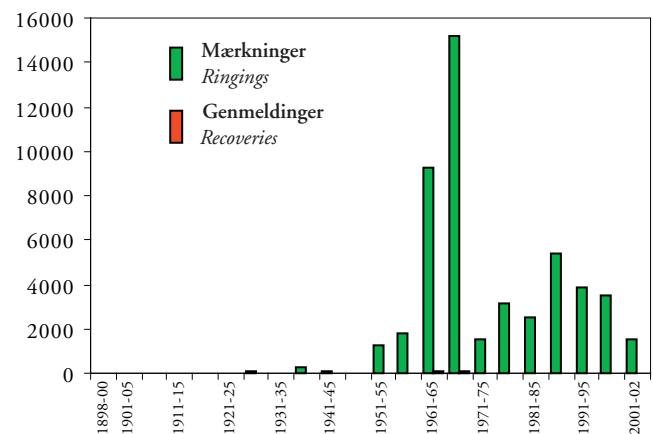

Fig. 4. Mærknings- og genmeldingsår for kvækerfinke ringmærket i Danmark. *Ringing and recovery year of brambling ringed in Denmark.*

der desuden genfundet 141 kvækerfinker, ringmærket i udlandet.

Træk- og vintergæster

Ringmærkningen viser, at de kvækerfinker, som passerer Danmark, er ynglefugle fra Norge, Sverige, Finland og det vestlige Rusland (fig. 5B og fig. 7). De tidligste fugle ankommer til Danmark i slutningen af august, men trækket kulminerer først i september og oktober (Olsen 1992). Ved Blåvands Huk observeres der helt frem til og med november et sydgående træk (Kjær 2003). En del af trækgæsterne trækker videre mod sydvest eller syd. Der er således eksempler på, at fugle, der er mærket i Danmark i perioden september-

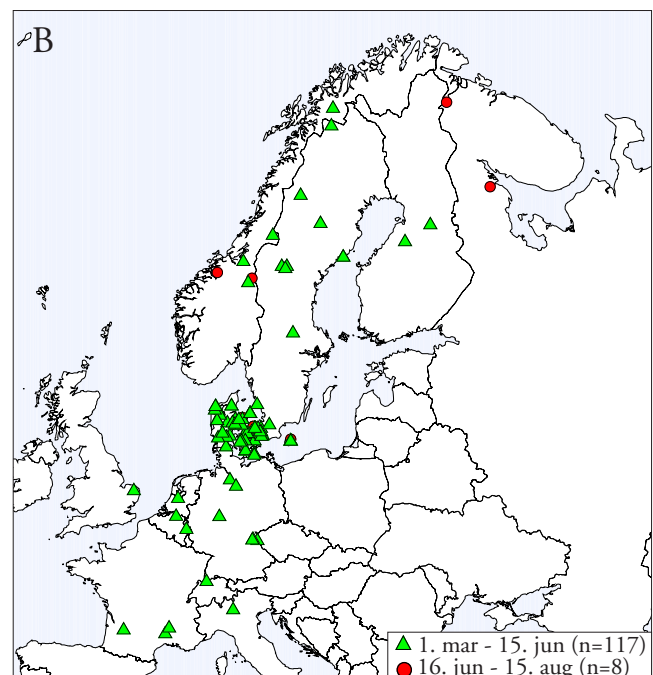
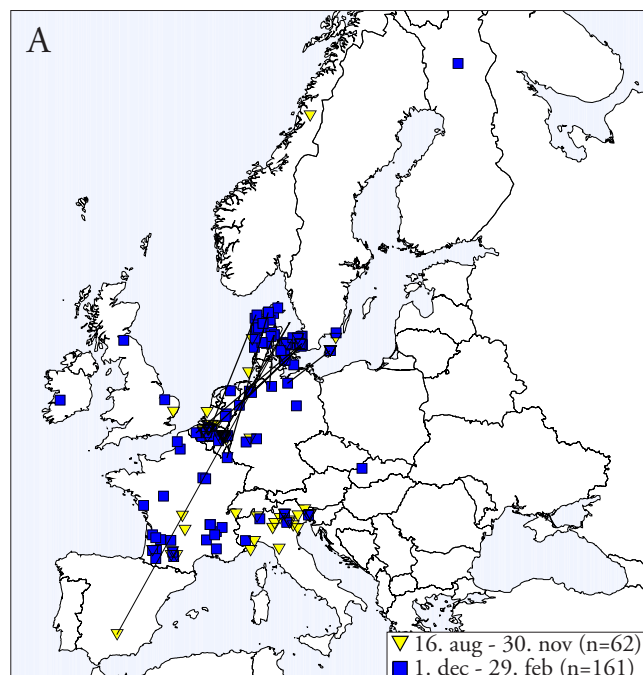

Fig. 5. Genmeldinger fra A) efterårs- og vinterperioden og B) forårs- og yngleperioden af kvækerfinke ringmærket i Danmark. Linjer på kort A angiver direkte efterårstræk. *Recoveries during A) autumn and winter and B) spring and the breeding season of brambling ringed in Denmark. Lines on map A indicate direct autumn migration.*

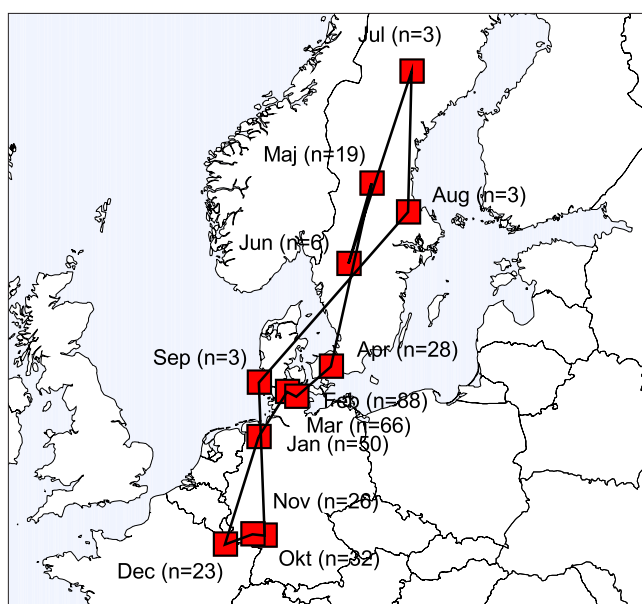

Fig. 6. Månedlige gennemsnitspositioner for kvækerfinke ringmærket i Danmark. *Monthly mean positions for brambling ringed in Denmark.*

december, senere er genfundet i Tyskland, Belgien og Luxemburg samt én helt nede i det sydlige Spanien (fig. 5A).

Der er en tendens til, at de fugle, der passerer det østlige Danmark og trækker videre mod syd, genfindes mere østligt end fugle fra det vestlige Danmark. Således drejer samtlige vintergenfund i Italien og genfundet i Slovakiet sig om fugle, mærket i det østlige Danmark.

Der er ligeledes forskel på, hvilke bestande, der er mest hyppige i forskellige egne af Danmark. Norske fugle findes således hyppigst i Jylland. Blandt 30 kvækerfinker, mærket i Norge og genfundet i Danmark, blev 23 (77%) genfundet i Jylland, 2 (7%) på Fyn, 4 (13%) på Sjælland og 1 (3%) på Falster. Fugle fra Sverige og Finland fordeles mere jævnt over Øst- og Vestdanmark.

En stor del af de nordlige trækgæster bliver sandsynligvis i Danmark i vintermånederne. De kvækerfinker, som i nogle år overvintrer i Danmark, overvintrer imidlertid i andre år i det øvrige Vesteuropa, herunder Tyskland, Holland, Belgien, Spanien, Italien og De Britiske Øer. Der er også eksempler på fugle, som inden for samme vinterperiode har flyttet sig fra Norge og Sverige til Danmark. Desuden er der, i lighed med bogfinken, genfundet en kvækerfinke i Danmark (i december), som var mærket på Shetlandsøerne (i oktober).

Blandt trækgæsterne var 73% af de kønsbestemte fugle hanner, som således er i overtal. I Storbritannien har man i invasionsår også fundet en større andel af

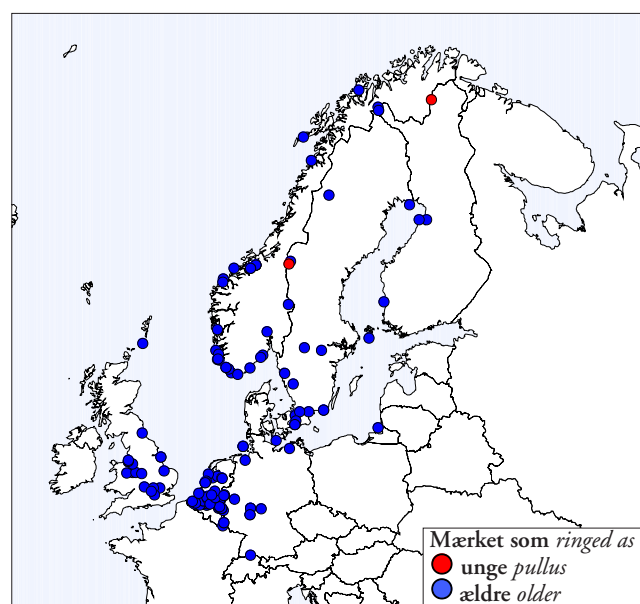

Fig. 7. Mærkningslokaliteter for kvækerfinke ringmærket i udlandet og genmeldt i Danmark (n=138). *Ringning lokalities for brambling ringed abroad and recovered in Denmark (n=141).*

hanner (Browne & Mead 2003). Hermed adskiller kvækerfinken sig fra bogfinken, hvor hunnerne er mere tilbøjelige til at forlade yngleområderne end hannerne.

Gennemsnitspositionen i januar og februar er nordligere end i november og december (fig. 6). Dette skyldes sandsynligvis, at der i invasionsår fanges kvækerfinker i stort antal i januar og februar, og en del af disse fugle bliver aflæst eller fundet døde i samme vinterperiode nær mærkningsstedet.

Returtrækket til yngleområderne foregår senere end hos bogfinken (Olsen 1992). I marts er der stadig genmeldt en hel del kvækerfinker syd for Danmark (fig. 5B). I sidste halvdel af april er der i Danmark genfundet en del kvækerfinker, som er mærket på De Britiske Øer og i Holland, Belgien og Tyskland i efterårs- og vintermånederne (fig. 7). Fugle, som overvintrer på De Britiske Øer, trækker primært gennem Holland og Belgien på deres vej til og fra Skandinavien (Browne & Mead 2003). Dog krydser en del kvækerfinker sandsynligvis også direkte over Nordsøen (Wernham m.fl. 2002). I slutningen af april er de første fugle genmeldt i Sverige, og på dette tidspunkt kulminerer det synlige træk i Danmark (Olsen 1992). I maj ser fuglene ud til at være nået til yngleområderne.

Kvækerfinkerne er ikke særlig trofaste over for deres yngleområder fra år til år (Lindström 1987), sandsynligvis fordi fordelingen af føde fra år til år er forskellig, og kvækerfinkerne opsøger de føderige områder. En sådan nomadisk adfærd er forventelig for en art, der i

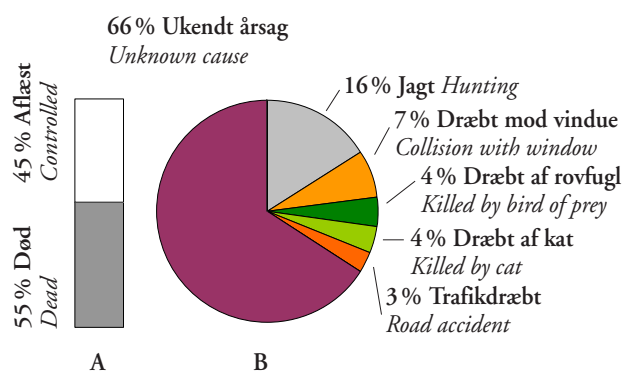

Fig. 8. A) Genmeldingsårsager (n=374) og B) dødsårsager (n=205) for kvækerfinke ringmærket i Danmark. A) Cause of recovery (n=374) and B) cause of death (n=205) for brambling ringed in Denmark.

ungletiden er afhængig af fluktuerende føderessourcer (Anderson 1980).

Genmeldings- og dødsårsager

Lidt under halvdelen af alle genmeldinger er aflæsninger (fig. 8A). Hovedparten af disse er foretaget i Danmark (63%), men også adskillige i Belgien (14%), hvor man har brugt net, opstillet i formation, og dermed fanget store mængder finker.

Størstedelen af de fugle, der er genmeldt som døde, er fundet uden angivelse af dødsårsag (fig. 8B). Den hyppigste kendte dødsårsag er jagt, udført i det nordlige Italien og det sydlige Spanien, primært før 1980. Som hos bogfinken bliver en del af bestanden dræbt

ved kollision med vinduer eller biler, ligesom rovfugle og katte tager deres andel af bestanden. Den længstlevende dansk-mærkede kvækerfinke blev mindst 7 år og 11 mdr. Fuglen blev mærket som voksen ved Sejrbøugten i februar 1963, og genfundet i Norge i juni 1970. Den hidtil ældste kvækerfinke i Europa blev 14 år og 2 mdr. (Staaav 1998).

English summary

The brambling is a rare and irregular breeding bird in Denmark, but a common passage migrant and winter visitor. In Denmark the first brambling was ringed in 1922, with the majority ringed from the 1960s to today. The greatest numbers were ringed in hard winters. The majority of the recovered birds were ringed in January and February, mainly in eastern Denmark. The recoveries show that the visitors come from Norway, Sweden, Finland and western Russia. The first birds arrive in late August, with the numbers culminating in September. Norwegian birds are most common in Jutland whereas Swedish and Finnish birds have been found all over Denmark. Some birds continue SW or S, with birds recovered in Germany, Belgium and Luxembourg, and one as far south as Spain. Migrants passing eastern Denmark have in general been recovered further east than birds in western Denmark. Bramblings ringed in Denmark during winter have in subsequent winters been recovered in other parts of western Europe. Birds ringed in Norway and Sweden during winter have sometimes been recovered in Denmark later in the same winter. Bramblings have been recovered south of Denmark in March and north of Denmark in April.